

FRIE GRUNDSKOLERS FÆLLESRÅD

Folketingets Uddannelsesudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

København, den 13. januar 2005

Frie Grundskolers Fællesråd søger hermed foretræde for folketingets uddannelsesudvalg.

Anledningen er at vi ønsker at fremføre vore synspunkter på det af undervisningsministeren fremsatte forslag til ændringer i friskoleloven (forslag L 154)

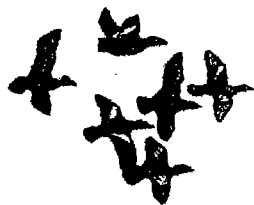
Begrundelse for ønsket om foretræde:

- Fællesrådet ønsker loven benævnt "Lov om frie grundskoler" til almindelig tydeliggørelse og afklaring af begreberne
- Fællesrådet ser gerne, at honorering af den tilsynsførende medtages som en kanbestemmelse og ikke en skalbestemmelse
- Fællesrådet mener fortsat at kravene om lærernes danske sprogkundskaber er af en sådan karakter, at skolernes ønske om at medvirke til almindelig internationalisering og integration modarbejdes af lovforslagets indhold

Med venlig hilsen

f. Per Kristensen, formand og Kurt Ernst, næstformand

Jens Vadet Poulsen
sekretariatschef

FRIE GRUNDSKOLERS FÆLLESRÅD

Til Uddannelsesudvalgets orientering vedhæfter jeg en opsummering af Fællesrådets synspunkter på L 154

Undervisningsministerens forslag til ny Lov om Frie Grundskoler er en tiltrængt fornyelse – men det afdækker uenigheder i de frie skolers verden.

Hvorfor ændres loven?

Ministeren ønsker med lovforslaget:

- At lovfæste skolernes grundlæggende frihed til at give den undervisning der stemmer med skolernes egen overbevisning.
- At sikre at alle børn opdrages med respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.
- At afklare begrebet ”stå mål med” om det faglige indhold af den frie skoles undervisning.

Ændringerne er i hovedtræk følgende:

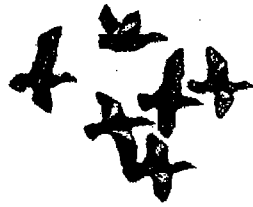
1. Forældre kan fortsat få statstilskud til at eje og drive en skole, der ”stemmer med skolernes egen overbevisning og tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning”, og skolen skal ”forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene”.

2. Forældrene kan fortsat selv bestemme, hvorledes eleverne skal undervises, men de skal opstille mål for de fag, der undervises i. Kun hvis forældrene undlader at sætte mål for deres skoles undervisning bliver de automatisk pålagt at følge folkeskolens mål.

3. Forældrene kan fortsat vælge den undervisningsform, som de finder rigtigt, men de skal have sikkerhed for, at eleverne rent faktisk lærer noget. Dette kan ske gennem evalueringer af elevernes udbytte. Hvorledes disse evalueringer skal gennemføres er op til den enkelte skole.

4. Forældrene kan fortsat selv udpege den person, der skal føre tilsyn med skolen. Men den tilsynsførende skal vælges blandt personer med et vist kendskab til pædagogik. Desuden skal vedkommende beherske dansk i skrift og tale, ikke tilhører forældrekrædsen eller være medlem af bestyrelsen eller være ansat på skolen eller på anden måde inhabil. (Sprogkravet gælder ikke på de tyske mindretalsskoler og internationale skoler)

5. Forældrene får mulighed for tilskud til fripladser i skolefritidsordningerne.

FRIE GRUNDSKOLERS FÆLLESRÅD

6. Tilsynsbestemmelsen ændres, således at det "særlige tilsyn" – som ministeriet kan iværksætte, fremover udføres af ministeriet selv – og ikke af kommunerne på vegne af ministeriet. Samtidig kan der anvendes tests ved det særlige tilsyn. Herved tydeliggøres det, at dette tilsyn er rettet mod de resultater skolerne opnår – og ikke mod de metoder og undervisningsformer skolerne anvender.

Uenighed om lovforslagets konsekvenser

Ovenstående ændringer er af *Dansk Friskoleforening* blevet fremstillet som et udtryk for brud på Grundloven, indførelse af skolepligt, statslig mistillid til forældre, ensretning af børns skolegang, statsliggørelse af friskolen, "farvel til friskolerne" osv.

Det er værd at bemærke at Dansk Friskoleforening deltog i det lovforberedende arbejde. Foreningen havde på linie med Frie Grundskolers Fællesråd mange mulighed for at komme med egne ideer og input til lovfornyelsen.

I modsætning til Frie Grundskolers Fællesråd forholdt Dansk Friskoleforening sig tavs under forberedelsen af forslaget og ved ministerens præsentation. For efterfølgende at mobilisere skoler, kulturpersonligheder (fx Benny Andersen) i Grundtvigs navn i en velorganiseret mediedebat imod lovforslaget.

Hvem tilhører børnene?

Friskoleloven tager i sin nuværende form udgangspunkt i et det ikke-juridiske begreb: "forældreretten" – dvs at forældrene, og kun forældrene, har ansvaret for undervisning og opdragelse af deres børn. Børn tilhører deres forældre.

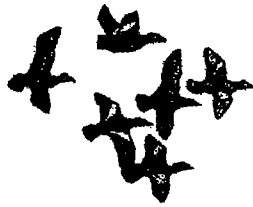
Et mere nutidigt opdragelses- og samfundssyn nuancerer dette. Ja, nok er børnene forældrenes, men "forældreretten" er ikke uindskrænket. Det enkelte barn har ret til en alsidig dannelse – og udvikling. Og samfundet kan ikke acceptere at den enkelte forældre stiller sig i vejen for dette. Man kan også se forslaget som en afbalancering af menneskerettigheder mellem to interesser: Forældrene og børnene.

Om forældrene:

I "Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder" fastslås, at forældrene har "frihed til at sikre omsorg for deres børns religionsundervisning og moralske opdragelse i overensstemmelse med deres egen overbevisning". De har altså ret til at stifte skoler.

Om børnene:

"Den International Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder" omfatter "retten til uddannelse". Dvs. barnet har ret til at modtage en gratis uddannelse fra staten svarende til grundskoleniveauet.

FRIE GRUNDSKOLERS FÆLLESRÅD

Om "uddannelse".

I henhold til "Den Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder" er uddannelse en aktivitet, der understøtter den menneskelige "værdighed", sikrer at barnet kan gøre "en nyttig indsats i et frit samfund" og fremmer "forståelse, fordragelighed og tolerance".

I "Konvention om Barnets Rettigheder" fremhæves endvidere, at uddannelsen skal "udvikle respekten for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder og for de principper som er nedfældet i De Forenede Nationers Pakt".

Det er altså ikke alle aktiviteter med børn, der kvalificerer til betegnelsen "uddannelse".

Om Statens forpligtelser:

Staten har en forpligtelse til at tilbyde barnet en gratis grundskoleuddannelse, der efterlever overstående definitioner på begrebet uddannelse.

Det sker i folkeskolen.

Den frie grundskoles 90.000 elever er også beskyttet af Konventionen om Barnets Rettigheder, dvs. de har også "retten til uddannelse".

Staten er altså forpligtet til at sikre, at undervisningen på de frie skoler lever op til de standarder, der er beskrevet i de internationale konventioner.

At staten har valgt at overlade det til forældrene selv at vælge den tilsynsførende, betyder ikke, at staten kan undlade at sikre barnets rettigheder gennem de krav, der stilles til tilsynets karakter og den tilsynsførendes kvalifikationer og habilitet.

Det mener Fællesrådet:

Fællesrådet har fulgt lovforslagets tilblivelse, vi har kommenteret undervejs og bidraget med vore input.

Det er ikke mærkeligt, at ministeren i sit nye lovforslag præciserer, at en fri grundskole for at modtage tilskud efter loven skal drives indenfor rammer, der respekterer menneskerettighederne og de fundamentale frihedsrettigheder.

Vi er på det rene med at lovforslaget skal tilpasses den tid vi lever i. 1800-tallets fokus på forældres ret til at vælge en ikke-offentlig skole til deres børn, må nødvendigvis suppleres med det nutidige: statens pligt til at sørge for, at de internationale konventioner vi er forpligtede på, også tages alvorligt.

Det sker med denne lovændring.